

L E G E A
bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. – Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2014 se aprobă la venituri în sumă de 12057498,5 mii lei și la cheltuieli în sumă de 12117498,5 mii lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor în sumă de 60000,0 mii lei.

Art.2. – (1) Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat la venituri și cheltuieli pe anul 2014 se prezintă în anexa nr.1.

(2) Lista programelor incluse în bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2014 se prezintă în anexa nr.2.

Capitolul II
**REGLEMENTĂRI PRIVIND CALCULUL ȘI PLATA CONTRIBUȚIILOR
DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT OBLIGATORII ȘI ASPECTE
SPECIFICE ALE VENITURILOR ȘI CHELTUIELILOR**

Art.3. – Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat și de prezentare de către plătitori a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, precum și tipurile de prestații sociale asigurate se prezintă în anexa nr.3.

Art.4. – Din tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii prevăzut pentru angajatorii din agricultură specificați la pct.1.4 din anexa nr.3, cota de 6% la fondul de salarizare și la alte recompense se virează la bugetul asigurărilor sociale de stat prin transferuri de la bugetul de stat.

Art.5. – (1) Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii datorată de salariații asigurați, angajați prin contract individual de muncă sau prin alte contracte în vederea îndeplinirii de lucrări sau prestării de servicii, de persoanele care își desfășoară activitatea în funcții electivă sau sînt numite în cadrul autorităților executive, de judecători, de procurori, de avocați parlamentari se stabilește în mărime de 6% din salariul lunar și din celelalte recompense.

(2) Baza anuală de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale de stat obligatorii nu va depăși suma a 5 salarii medii lunare prognozate pe economie înmulțită la 12. Salariul mediu lunar prognozat pe economie se aprobă anual de Guvern.

Art.6. – (1) Categoriile de persoane care nu sînt menționate în anexa nr.3 pot fi asigurate pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, plătind contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 5748 de lei pe an, iar în cazul persoanelor fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care prelucrează terenul în mod individual – în sumă de 1428 de lei pe an, dar nu mai puțin de 1/12 din

sumele respective lunar, ceea ce reprezintă perioada asigurată care se include în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă și a ajutorului de deces.

(2) Persoanele fizice pot fi asigurate cu începere din anul 1999, iar persoanele fizice, proprietari de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual - cu începere din anul 2009, pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, plătind pentru fiecare an contribuția de asigurări sociale de stat în mărimea prevăzută la alin.(1), ceea ce le acordă dreptul la prestațiile sociale corespunzătoare specificate la alin.(1).

(3) În cazul rezilierii contractului menționat la alin.(1) și (2), contribuțiile de asigurări sociale de stat achitate nu se restituie. Perioada de asigurare, conform contractului menționat la alin.(1) și (2), se valorifică la stabilirea drepturilor de asigurare socială indicate în prezentul articol.

Art.7. – (1) Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusiv cei finanțați de la bugetul public național, sînt obligați să transfere, în mărimea cuvenită, în modul și în termenele stabilite în anexa nr.3, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, aferente salariilor calculate și altor recompense.

(2) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii se consideră achitată din momentul de încasare a acesteia la contul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat.

(3) Concomitent cu eliberarea mijloacelor financiare pentru plata salariilor, instituțiile financiare urmăresc virarea mijloacelor bănești de către plătitori în bugetul asigurărilor sociale de stat.

(4) Sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, plătite parțial pentru o anumită perioadă, se repartizează pe conturile individuale ale persoanelor asigurate, proporțional cu sumele calculate pentru asigurarea socială a fiecărei persoane.

Art.8. – Tipurile de prestații sociale acordate unor categorii de populație, a căror finanțare se efectuează de la bugetul de stat prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale, se prezintă în anexa nr.4.

Art.9. – Tipurile de drepturi și de venituri din care, prin derogare de la art.23 al Legii nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii se prezintă în anexa nr.5.

Art.10. – (1) Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat prezintă trimestrial structurilor teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale declarații privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, conform modelului elaborat de Casa Națională de Asigurări Sociale. Pentru ca Serviciul Fiscal de Stat să urmărească virarea în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, Casa Națională de Asigurări Sociale prezintă acestuia, în termen de 35 de zile de la finele trimestrului de gestiune, o informație în modul stabilit de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

(2) Neplata în termen a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii atrage calcularea unei majorări de întârziere de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de

întârziere, inclusiv ziua de transfer al sumei datorate. Calcularea majorării de întârziere se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale, iar pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate în urma controlului fiscal – de către Serviciul Fiscal de Stat. Majorarea de întârziere nu se va calcula pentru perioada în care documentele privind virarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de pe un cont pe altul se află în examinare.

(3) Pentru angajatorii din agricultură, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, majorarea de întârziere pentru neplata în termenele stabilite la pct.1.4 din anexa nr.3 a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate pentru anul 2014 se va aplica cu începere de la 1 noiembrie 2014.

(4) Diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite în sumă fixă se sancționează cu o amendă egală cu suma cu care a fost diminuat cuantumul.

(5) Diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii prin neprezentarea declarației privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii sau prin prezentarea declarației ce conține informații ori date neveridice, precum și neachitarea contribuțiilor se sancționează cu o amendă de 5% din suma cu care a fost diminuat cuantumul.

(6) Diminuarea sau tănuirea fondului de salarizare și a altor recompense la care urmau să fie calculate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii se sancționează cu o amendă egală cu suma contribuțiilor calculate la suma cu care au fost diminuate sau tănuite fondul de salarizare și alte recompense.

(7) Pe lângă amenda aplicată conform alin.(4), (5) și (6), de la plătitori se va percepe suma cu care s-au diminuat contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii ori suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la suma cu care a fost diminuată baza de calcul și se vor calcula majorări de întârziere pentru nevirarea în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumei respective.

(8) Măsurile prevăzute la alin.(4), (5), (6) și (7) se aplică de către colaboratorii Serviciului Fiscal de Stat.

(9) Sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii încasate de către colaboratorii Serviciului Fiscal de Stat pentru diminuarea sau tănuirea fondului de salarizare și a altor recompense se distribuie pe conturile individuale ale persoanelor asigurate. Informația cu privire la descifrarea sumelor recalculat se prezintă la structurile teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale de către plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat, în termen de 30 de zile de la data emiterii Deciziei asupra cazului de încălcare a legislației.

Art.11. – (1) Mijloacele încasate la bugetul asigurărilor sociale de stat (inclusiv majorările de întârziere, amenzile aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și sumele în urma aplicării amenzilor contravenționale) se acumulează pe contul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat, se virează zilnic la contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, deschis în cadrul contului unic trezorerial al Ministerului Finanțelor, și se utilizează în conformitate cu prezenta lege.

(2) Nu se admite dezafectarea de mijloace de la bugetul asigurărilor sociale de stat în scopurile prevăzute de bugetul de stat și de bugetele unităților administrativ-

teritoriale, precum și dezafectarea mijloacelor de către Casa Națională de Asigurări Sociale în alte scopuri decât cele prevăzute de legislație.

Art.12. – (1) Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor virează sumele prevăzute de prezenta lege de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pe conturile bancare ale Casei Naționale de Asigurări Sociale destinate prestațiilor sociale de la bugetul de stat.

(2) Plata prestațiilor sociale de la bugetul de stat se efectuează după virarea sumelor respective de la bugetul de stat la conturile bancare ale Casei Naționale de Asigurări Sociale destinate prestațiilor sociale de la bugetul de stat.

Art.13. – (1) Alocațiile lunare de stat, indemnizațiile acordate familiilor cu copii, compensațiile și ajutoarele materiale acordate cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, alocațiile lunare nominale de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc pentru persoanele îndreptățite să beneficieze de aceste prestații sociale de la bugetul de stat, prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, de Casa Națională de Asigurări Sociale și se plătesc, prin instituțiile de plată selectate pe bază de concurs, în baza contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, în corespundere cu actele normative în vigoare.

(2) Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se calculează și se plătesc la locul de muncă de bază, conform prevederilor Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

(3) Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă finanțate din bugetul asigurărilor sociale de stat se plătesc din contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de angajator bugetului asigurărilor sociale de stat.

(4) Indemnizațiile de călătorie pentru sportivii de performanță, ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului se plătesc de Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul instituțiilor de plată selectate pe bază de concurs, în baza unui contract încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, în corespundere cu actele normative în vigoare.

(5) Prestațiile sociale specificate în anexa nr.1, cu excepția celor indicate la alin.(2), (4), (6) și (7), din prezentul articol și celor transferate pe conturile bancare ale beneficiarilor, acordate persoanelor îndreptățite să beneficieze de aceste prestații prin intermediul sistemului public de asigurări sociale se calculează de Casa Națională de Asigurări Sociale în sistemul informațional “Protecția Socială” și se plătesc prin intermediul instituțiilor de plată selectate pe bază de concurs în baza listelor electronice și/sau a dispozițiilor de plată prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale, potrivit contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

(6) Prestațiile sociale acordate șomerilor prin intermediul sistemului public de asigurări sociale se calculează de agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și se plătesc prin intermediul instituțiilor de plată selectate pe bază de concurs potrivit contractului încheiat cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

(7) Prestațiile sociale acordate persoanelor aflate în instituțiile penitenciare și îndreptățite să beneficieze de aceste prestații prin intermediul sistemului public de

asigurări sociale se calculează de Casa Națională de Asigurări Sociale în sistemul informațional "Protecția Socială" și se plătesc prin intermediul instituțiilor penitenciare/instituțiilor financiare potrivit contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

Art.14. – (1) Prestațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a salariaților prin tratament balneosanatorial în instituții specializate se finanțează de către Casa Națională de Asigurări Sociale de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) Organizarea recuperării sănătății salariaților prin tratament balneosanatorial se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu participarea sindicatelor și a patronatelor, în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern.

(3) Organizarea recuperării sănătății prin tratament balneosanatorial a beneficiarilor de drepturi realizate prin sistemul public de asigurări sociale, conform Legii nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, precum și a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, conform Legii nr.909-XII din 30 ianuarie 1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

(4) Serviciile pentru recuperarea sănătății se procură conform prevederilor Legii nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice.

Art.15. – (1) Tarifele la serviciile de distribuire a drepturilor sociale prestate de instituțiile de plată selectate pe bază de concurs se stabilesc în proporție de până la 0,7% din suma distribuită în calitate de drepturi finanțate de la bugetul de stat și de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) După închiderea lunii de plată, la prezentarea dărilor de seamă de către instituțiile de plată selectate pe bază de concurs și prezentarea documentelor confirmative de către acestea, Casa Națională de Asigurări Sociale achită sumele datorate pentru serviciile de distribuire a drepturilor sociale, inclusiv prin sistemul operativ de transfer Moldova Express, conform tarifului specificat la alin.(1).

(3) Tarifele la serviciile de distribuire a drepturilor sociale prin mandate poștale se stabilesc conform actelor normative în vigoare.

(4) Plata pensiilor și alocațiilor sociale de stat se distribuie la domiciliu persoanelor în vîrstă și persoanelor cu dizabilități, care din cauza stării sănătății nu le pot primi de sine stătător, la oficiile instituțiilor de plată selectate pe bază de concurs.

Art.16. – (1) Taxa de comision la sumele eliberate în numerar de către instituțiile financiare pentru plata prestațiilor sociale se stabilește la maximum 0,25% din suma eliberată.

(2) După închiderea lunii de plată, la prezentarea dărilor de seamă și a documentelor confirmative, Casa Națională de Asigurări Sociale restituie instituțiilor de plată selectate pe bază de concurs comisionul specificat la alin.(1).

Art.17. – (1) Tarifele la serviciile de încasare de la populație a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat, acordate de instituțiile financiare, se stabilesc la maximum 0,2% din suma ce se încasează.

(2) Instituțiile financiare nu vor încasa comision pentru serviciile prevăzute la alin.(1) de la percepții fiscale, precum și de la persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care prelucrează terenul în mod individual, care vor plăti în numerar contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii.

Art.18. – (1) Indiferent de categoria pensionarilor care locuiesc în aziluri (internate, centre) pentru bătrâni și invalizi aflate în subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, după ce acestora li se plătesc 25% din pensia lunară stabilită și se efectuează, după caz, rețineri conform documentelor executorii, suma rămasă din pensie va fi transferată de Casa Națională de Asigurări Sociale acestor aziluri (internate, centre), în conformitate cu planul de finanțare prezentat de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, și va fi utilizată pentru întreținerea pensionarilor, procurarea pentru ei a alimentelor, medicamentelor, lenjeriei de corp și de pat, încălțăminte și îmbrăcăminte.

(2) Azilurile (internatele, centrele) pentru bătrâni și invalizi prezintă trimestrial Casei Naționale de Asigurări Sociale dări de seamă privind utilizarea conform destinației a sumelor rămase din pensiile transferate pentru tutelați și informația privind evidența nominală a acestora.

Art.19. – În conformitate cu Legea nr.123-XIV din 30 iulie 1998 cu privire la capitalizarea plăților periodice, comisia de lichidare asigură, în mod prioritar, stingerea datoriilor întreprinderii ce se lichidează față de beneficiarii de pensii de dizabilitate sau de urmaș, stabilite în urma accidentelor de muncă sau a bolilor profesionale, prin virarea mijloacelor financiare către Casa Națională de Asigurări Sociale. În cazul în care întreprinderea nu dispune de suficiente mijloace financiare, aceste drepturi sînt plătite de succesorul de drept al întreprinderii în cauză, iar în lipsa acestuia – din mijloacele bugetului de stat, în modul stabilit de Guvern.

Art.20. – Serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor vor asigura stingerea restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat percepute de la persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care prelucrează terenul în mod individual.

Art.21. – Lista funcțiilor personalului din aviația civilă ale cărui condiții de muncă se încadrează în condiții speciale se prezintă în anexa nr.6.

Capitolul III PRESTAȚII SOCIALE UNICE

Art.22. – Quantumul ajutorului de deces acordat în caz de deces al asiguratului, al pensionarului din sistemul public de asigurări sociale, al șomerului, precum și al unui membru al familiei aflat la întreținerea acestora, de asemenea în caz de deces al

persoanei care a realizat un stagiu total de cotizare de cel puțin 3 ani, este de 1100 de lei.

Capitolul IV
DISPOZIȚII FINALE

Art.23. – Prezenta lege intră în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

Anexa nr.1

Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat
la venituri și cheltuieli pe anul 2014

- mii lei -

VENITURI – TOTAL	12 057 498,5
I. Venituri proprii	8 585 310,4
<i>1. Venituri curente</i>	<i>8 584 110,4</i>
<i>1.1. Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii</i>	<i>8 581 890,4</i>
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	6 737 402,5
Contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii	1 797 725,7
Contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii virate de persoanele fizice proprietari de terenuri agricole	7 300,0
Contribuții individuale de asigurări sociale de stat virate de persoanele fizice care au încheiat contract individual	4 761,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de titularii de patentă de întreprinzător	34 701,2
<i>1.2. Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate</i>	<i>720,0</i>
Dobânzi aferente soldurilor mijloacelor bănești ale bugetului asigurărilor sociale de stat la conturile bancare	720,0
<i>1.3. Amenzi și sancțiuni</i>	<i>1 500,0</i>
<i>2. Alte venituri</i>	<i>1 200,0</i>
II. Transferuri	3 472 188,1
<i>Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat</i>	<i>3472 188,1</i>
Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru prestații sociale	1 778 011,8
Susținerea financiară suplimentară unor beneficiari de pensii și alocații sociale	525 087,6
Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar	44 954,7
Compensarea sumelor anulate ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii	581,6

Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat	1 123 552,4
CHELTUIELI – TOTAL	12117498,5
<i>A. Prestații de asigurări sociale</i>	<i>9814399,1</i>
1. Pensii de asigurări sociale	8189882,4
Pensii pentru limită de vîrstă	6481491,1
Pensii de <u>dizabilitate</u>	1364088,1
Pensii de urmaș	115707,9
Pensii pentru vechime în muncă	717,2
Pensii unor categorii de angajați din aviația civilă	45690,3
Pensii pentru deputați	12285,0
Pensii pentru membrii Guvernului	4922,8
Pensii pentru funcționarii publici	128944,7
Pensii pentru aleșii locali	15255,5
Pensii pentru colaboratorii vamali	448,0
Pensii și indemnizații viagere pentru procurori	7042,1
Pensii și indemnizații viagere pentru judecători	7156,9
Suma restantă după ce pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă li s-a plătit parțial pensia	6132,8
2. Indemnizații de asigurări sociale	1361759,2
Indemnizație lunară pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, pentru persoanele asigurate	522390,2
Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau a unei boli profesionale	1037,5
Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă	366134,4
Indemnizații de maternitate	383288,3
Indemnizații de dizabilitate	4726,1
Indemnizație de deces din cauza unui accident de muncă sau a unei boli profesionale	230,2
Ajutor de deces pentru beneficiarii de pensii de asigurări sociale	33550,0
Ajutor de deces pentru salariați	4730,0
Ajutor de deces pentru șomeri	2,2
Ajutor de șomaj și prestații de asigurări sociale pentru șomeri	45 670,3
3. Alte prestații de asigurări sociale	20000,0
Cheltuieli de recuperare a sănătății prin tratament balneosanatoriu și reabilitare pentru persoanele asigurate	20000,0
4. Cheltuieli de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale	244722,5

Cheltuieli pentru distribuirea pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor, compensațiilor și ajutoarelor, inclusiv prin mandate poștale	69 995,0
Cheltuieli pentru serviciile bancare	17 498,8
Cheltuieli pentru mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional "Protecția Socială" și a altor componente informaționale	24761,1
Cheltuieli pentru întreținerea Casei Naționale de Asigurări Sociale	132467,6
<i>inclusiv investiții capitale</i>	<i>5 500,0</i>
5. Creditare netă	-1 965,0
<i>B. Prestații de asistență socială</i>	<i>2 303 099,4</i>
DEFICIT (-); EXCEDENT (+)	-60 000,0
Sursele de finanțare	60 000,0
<i>Modificarea soldurilor la conturi</i>	<i>60 000,0</i>

**Lista programelor
incluse în bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2014**

- mii lei -

Programul	Scopul programului	Costul programului	Sursa de finanțare	
			bugetul asigurărilor sociale de stat	bugetul de stat
90 02. Administrarea sistemului public de asigurări sociale	Gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat	262616,1	244722,5	17893,6
90 03. Protecția în caz de incapacitate temporară de muncă	Compensarea venitului pierdut ca urmare a incapacității temporare de muncă, a dizabilității, a accidentelor de muncă și maternității	2119881,3	2119274,4	606,9
90 04. Protecția persoanelor în etate	Compensarea venitului pierdut ca urmare a atingerii vârstei de pensionare	7098736,6	6710086,4	388650,2
90 05. Protecția în legătură cu pierderea întreținătorului	Protecția socială a urmașilor în cazul decesului întreținătorului	158401,4	154220,3	4181,1
90 06. Protecția familiei și copilului	Susținerea financiară a familiilor cu copii	770147,4	522390,2	247757,2
90 08. Protecția șomerilor	Susținerea financiară a șomerilor	45670,3	45670,3	0,0
90 10. Asistența socială a persoanelor cu necesități speciale	Asistența socială, prin prestații sociale, a persoanelor cu necesități speciale	351333,8	20000,0	331333,8
90 19. Protecția socială a unor categorii de cetățeni	Susținerea financiară a unor categorii de cetățeni	1312676,6	0,0	1312676,6
TOTAL		12119463,5	9816364,1	2303099,4

Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat și de prezentare de către plătitori a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și tipurile de prestații sociale asigurate

1. Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și tipurile de prestații sociale asigurate se stabilesc după cum urmează:

Categoriile de plătitori și de asigurați	Tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii și baza de calcul	Termenul de virare	Tipurile prestațiilor sociale asigurate
1	2	3	4
1.1. Angajatorul pentru: - persoanele angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii, cu excepția celor specificate la pct.1.2, 1.3 și 1.4 din prezenta anexă; - cetățenii Republicii Moldova angajați prin contract în proiecte, instituții și organizații internaționale, indiferent de sursa de finanțare a activităților, în cazul în care acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd scutirea de plată a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii; - persoanele care își desfășoară activitatea în funcții electivă ori sînt numite în cadrul autorităților executive; - judecători, procurori, avocați parlamentari	23% la fondul de salarizare și la alte recompense	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
1.2. Angajatorul pentru asigurarea socială a angajaților săi care activează în condiții speciale de muncă, conform anexei nr.6 la prezenta lege	33% la fondul de salarizare și la alte recompense	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
1.3. Angajatorul pentru asigurarea socială a angajaților săi care întrunesc condițiile specificate la art.24 alin.(21) din Legea nr.1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal	23% la 2 salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul 2014	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
1.4. Angajatorii din agricultură (persoane fizice și juridice) care practică în decursul întregului an bugetar exclusiv activitățile stipulate în grupele 01.1-01.4 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei (CRM 007-2000), aprobat prin Hotărîrea Departamentului "Moldova-Standard" nr.694-ST din 9 februarie	22% la fondul de salarizare și la alte recompense pentru tot personalul unității economice		Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat

2000, pentru persoanele angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii:			
- din mijloacele angajatorului	16% la fondul de salarizare și la alte recompense	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	
- de la bugetul de stat	6% la fondul de salarizare și la alte recompense		
1.5. Persoanele fizice, cu excepția pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, precum și a persoanelor care se încadrează în categoriile de plătitori prevăzute la pct.1.1-1.4, care se regăsesc în una din situațiile: - întreprinzători individuali; - avocați, notari publici, executori judecătorești și mediatorii care au obținut dreptul de a desfășura activitate în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare; - unicul fondator al societății cu răspundere limitată	5748 de lei anual pentru asigurarea individuală	Lunar, cîte 1/12 din suma anuală, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Pensia minimă pentru limită de vîrstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces
1.6. Titularii patentei de întreprinzător, cu excepția pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, precum și a persoanelor care se încadrează în categoriile de plătitori prevăzute la pct.1.1-1.5	5748 de lei anual pentru o persoană, dar nu mai puțin de 1/12 din această sumă lunar, în funcție de durata activității desfășurate pe bază de patentă	La momentul de solicitare sau de prelungire a patentei	Pensia minimă pentru limită de vîrstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces

2. În sensul prezentei legi, se consideră recompensă orice sumă, alta decît salariul, plătită de angajator angajatului său (în folosul lui) în cadrul raportului de muncă, cu excepția drepturilor și veniturilor la care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii.

3. Plătitorii specificați în prezenta anexă, cu excepția celor menționați la pct.1.6 sînt obligați să prezinte declarații privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, Forma 4-BASS, după cum urmează:

a) plătitorii specificați la pct.1.1, 1.2, 1.3, 1.4, precum și la pct.1.5, inclusiv pentru persoanele angajate, cu excepția plătitorilor indicați la lit. b) din prezentul punct:

- pentru trimestrele I–III – trimestrial, pînă la data de 15 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune;

- pentru trimestrul IV – pînă la data de 20 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune;

b) plătitorii specificați la pct.1.5 din prezenta anexă, care nu au persoane angajate

prin contract individual de muncă – o dată pe an, pînă la data de 15 ianuarie 2015, Forma 4-BASS (an);

c) declarația Forma 4-BASS și Forma 4-BASS(an) se prezintă de plătitorii de contribuții la BASS pe suport de hârtie sau utilizând metode automatizate de raportare electronică cu aplicarea semnăturii digitale;

d) declarațiile Forma 4-BASS și Forma 4-BASS(an) se consideră recepționată de subdiviziunile teritoriale CNAS în cazul în care plătitorul de contribuții la BASS prezintă dovezi în acest sens: un exemplar de declarație cu mențiunea casei teritoriale de asigurări sociale că a primit-o, o recipisă electronică de confirmare a acceptării acesteia în sistemul informațional al CNAS.

e) declarațiile de corectare Forma 4-BASS și Forma 4-BASS (an) pentru anul de gestiune se vor prezenta nu mai tîrziu de 31 martie 2015;

g) instrucțiunile privind modul de întocmire și de prezentare a declarațiilor Forma 4-BASS și Forma 4-BASS(an) se emit de Casa Națională de Asigurări Sociale.

4 Plătitorul de contribuții la BASS este obligat să prezinte declarațiile Forma 4-BASS și Forma 4-BASS (an) subdiviziunilor teritoriale CNAS în care se află la evidență.

5. Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii în mărime de 6% din salariu și din alte recompense, plătită de angajații prin contract individual de muncă, de persoanele care își desfășoară activitatea în funcții electivă sau care sînt numite în cadrul autorităților executive, de judecători, procurori, de avocații parlamentari, se utilizează pentru asigurarea pensiilor de asigurări sociale de stat.

6. Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii în mărime de 6%, datorată de asigurații angajați prin contract individual de muncă, precum și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii pe care le plătește angajatorul se calculează lunar din salariul calculat și din alte recompense și se plătesc pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune.

7. Pentru perioada de suspendare a activității, întreprinderea este scutită de prezentarea declarațiilor și de virarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. Aceste prevederi se aplică întreprinderilor care au suspendat activitatea în modul stabilit de Legea nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

8. În caz de inițiere a procedurii de lichidare a întreprinderii individuale, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii se calculează și se plătesc pînă la data solicitării certificatului privind lipsa datoriilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat, pe bază de cerere, și după prezentarea declarației privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii Forma 4-BASS și a declarației persoanei asigurate Forma REV-5, în vederea inițierii procedurii de încetare a activității conform modalității prevăzute la art.31 al Legii nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

9. Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat vor prezenta documentele pentru ținerea evidenței individuale după cum urmează:

9.1) ancheta persoanei asigurate – pentru persoanele nou-angajate care nu dețin cod personal de asigurări sociale (CPAS), în cel mult 10 zile de la data angajării;

9.2) declarația persoanei asigurate pentru anul 2014 de către plătitorii specificați în

punctele 1.1. – 1.4. din prezenta anexă - trimestrial, în mod electronic, pînă la finele lunii imediat următoare trimestrului de gestiune. În cazul transmiterii declarațiilor persoanelor asigurate Rev 5 electronice trimestrial, fără semnătură digitală, se va prezenta suportul de hîrtie anual, pînă la 1 martie 2015

9.3) declarația persoanei asigurate de tip “de corectare” – pînă la 30 de zile de la data întocmirii actului de control de către instituția abilitată sau a emiterii deciziei de către instanța de judecată;

9.4) declarația persoanei asigurate de tip “pentru stabilirea drepturilor sociale”, depusă pentru persoana asigurată, – în cel mult 5 zile de la data adresării persoanei asigurate sau a structurii teritoriale a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

10. Plătitorii specificați la pct.1.5 din prezenta anexă, care nu au persoane angajate prin contract individual de muncă nu au obligația de a prezenta declarațiile persoanelor asigurate Rev 5.

11. Perceperea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la plătitorii specificați la pct.1.6 se va efectua după cum urmează:

11.1) inspectoratul fiscal de stat teritorial va elibera patenta de întreprinzător solicitantului numai după confirmarea de către structura teritorială a Casei Naționale de Asigurări Sociale a achitării contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii pe perioada solicitării patentei;

11.2) perioada pentru care au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii de către titularii patentei de întreprinzător și care depășește anul bugetar curent reprezintă perioadă asigurată și se include în stagiul de cotizare. Perioada dată se valorifică la stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă și a ajutorului de deces.

**Tipuri de prestații sociale acordate unor categorii de populație,
a căror finanțare se efectuează de la bugetul de stat prin
intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale**

1. Alocație socială de stat pentru unele categorii de cetățeni.
2. Alocație lunară de stat pentru unele categorii de populație.
3. Alocație socială pentru îngrijirea persoanelor cu dizabilități severe din copilărie, pentru îngrijirea la domiciliu a unui copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani, a persoanelor cu dizabilități severe ținute la pat din rîndul persoanelor care au devenit persoane cu dizabilități în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl și a persoanelor cu dizabilități severe nevăzătoare.
4. Alocație lunară de stat pentru beneficiarii de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale din satele (comunele) Cocieri, Coșnița, Doroțcaia, Molovata Nouă, Pîrîta și Copanca.
5. Alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat.
6. Indemnizație unică la nașterea copilului pentru persoanele asigurate și neasigurate.
7. Indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani, pentru persoanele neasigurate.
8. Bilete de tratament balneosanatorial, compensații și ajutoare materiale pentru cetățenii care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, pentru colaboratorii structurilor cu risc deosebit care au contractat boala actinică ori s-au încadrat într-un grad de dizabilitate:
 - a) bilete gratuite la instituțiile balneosanatoriale, iar în cazul în care nu există posibilitatea de acordare a biletelor – compensație bănească care să acopere costul mediu al biletului:
 - persoanelor cu dizabilități și participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl în anii 1986–1990;
 - colaboratorilor structurilor cu risc deosebit care au contractat boala actinică ori s-au încadrat într-un grad de dizabilitate;
 - copiilor participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, născuți după anul 1986;
 - b) compensație unică pentru persoanele cu dizabilități a căror dizabilitate este cauzată de avaria de la C.A.E. Cernobîl, pentru persoanele care au contractat boala actinică ori s-au încadrat într-un grad de dizabilitate în urma experiențelor nucleare, avariilor cu radiație ionizantă și participării la lichidarea consecințelor acestora la obiective atomice civile sau militare;
 - c) compensație unică pentru familiile care și-au pierdut întreținătorul în urma lichidării consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl;
 - d) ajutor material unic anual de întremare pentru participanții la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, pentru colaboratorii structurilor cu risc deosebit care au contractat boala actinică ori s-au încadrat într-un grad de dizabilitate i:
 - persoanelor cu dizabilități;
 - participanților la lichidarea consecințelor avariei în anii 1986–1987;

- participanților la lichidarea consecințelor avariei în anii 1988–1990;
 - e) ajutor material anual pentru copiii care și-au pierdut întreținătorul în urma avariei de la C.A.E. Cernobîl;
 - f) compensație anuală pentru concediul suplimentar (de 14 zile) pentru cetățenii care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, pentru colaboratorii structurilor cu risc deosebit care au contractat boala actinică ori s-au încadrat într-un grad de dizabilitate;
 - g) compensație bănească lunară în schimbul asigurării cu produse alimentare și suplimente alimentare care să contribuie la eliminarea radionuclizilor din organism.
9. Bilete de tratament balneosanatorial sau compensație bănească în locul biletelor, conform Legii nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, pentru beneficiarii de drepturi realizate prin sistemul public de asigurări sociale.
 10. Ajutor de deces pentru persoanele neasigurate.
 11. Indemnizație viageră pentru sportivii de performanță.
 12. Ajutor social.
 13. Plăți periodice capitalizate.
 14. Ajutor pentru perioada rece a anului.
 15. Suport financiar de stat unor beneficiari de pensii și de alocații sociale.
 16. Majorarea pensiilor.

Anexa nr.5

Tipuri de drepturi și de venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii

Prin derogare de la art.23 din Legea nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (inclusiv contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii de 6% din salariu și din alte drepturi plătite de angajator angajatului sau în folosul lui) din următoarele drepturi și venituri:

1) ajutorul material în caz de calamitate naturală și în alte circumstanțe excepționale, acordat prin hotărîre de Guvern sau prin decizia autorității administrației publice locale, prin decizia consiliului Fondului republican sau a consiliului fondului local de susținere socială a populației;

2) ajutorul material, în expresie bănească sau naturală, acordat pe parcursul anului de către angajator angajatului sau fostului angajat la locul de muncă de bază în alte cazuri decît cele specificate la pct.1, a cărui mărime nu depășește un salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat anual de Guvern;

3) sumele compensatorii (cheltuielile de deplasare în interes de serviciu, compensarea prejudiciului cauzat angajaților prin mutilare sau prin altă vătămare a sănătății în procesul muncii), cu excepția compensației pentru concediul nefolosit în caz de concediere;

4) indemnizațiile plătite conform art.24 alin.(3) din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local;

5) sumele de compensare a salariului neachitat în termenul stabilit, acordate conform Hotărîrii Guvernului nr.535 din 7 mai 2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de

plată a sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia;

6) sumele primite de angajații – cetățeni ai Republicii Moldova din realizarea proiectelor de asistență tehnică finanțate de donatorii externi în cazul în care acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd scutirea de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii;

7) sumele primite de persoanele asigurate pentru asigurările obligatorii sau benevole, indiferent din ce cont au fost plătite contribuțiile de asigurări;

8) indemnizațiile de concediere/eliberare prevăzute în art. 186 alin. (1), lit. a), lit. b) și lit. c) și alin. (2) din Codul Muncii nr. 154-XV din 28 martie 2003, cu excepția indemnizației unice acordate potrivit art.42 alin.(3) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art.25 alin.(1) din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, art.45 din Legea serviciului în organele vamale nr.1150-XIV din 20 iulie 2000, art.26 alin.(4) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și art.72 alin.(3) din Legea nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură;

9) indemnizația unică în caz de expirare a mandatului, demisie, revocare sau eliberare din funcție conform Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr.199 din 16 iulie 2010;

10) sumele pentru îmbrăcăminte și încălțăminte de protecție și alte mijloace de protecție individuală, pentru lapte și hrană curativ-dietetică, sumele pentru plata biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de întremare pentru copii;

11) sumele ce constituie valoarea cadourilor (premiilor în obiecte) primite de angajați sau de foștii angajați la locul de muncă de bază, precum și sumele ce constituie valoarea premiilor în obiecte și a recompenselor bănești primite la concursuri și competiții;

12) bursele elevilor, studenților și ale persoanelor care urmează studii postuniversitare, înscrise pentru studiile la zi, și bursele sportivilor, stabilite conform legislației;

13) sumele plătite elevilor din școlile profesionale polivalente, școlile de meserii, școlile medii de cultură generală și colegii, pentru lucrările executate de ei;

14) sumele plătite pentru compensarea cheltuielilor de călătorie, de transport al bunurilor și de închiriere a locuinței în caz de transfer sau de trecere în interes de serviciu în altă localitate;

15) retribuirea muncii efectuate în afara orelor de program, virată la bugetul respectiv sau la fondurile de binefacere;

16) indemnizația plătită tinerilor specialiști din contul plătitorului de contribuții pentru concediul acordat după absolvirea instituției de învățământ superior, mediu de specialitate sau secundar profesional;

17) indemnizația unică acordată tinerilor specialiști la angajare, conform Hotărârii Guvernului nr.321 din 20 martie 1998 cu privire la majorarea salariilor angajaților din sfera bugetară;

18) indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă;

19) prestațiile de asigurări sociale;

20) toate tipurile de indemnizații, compensații, alocații și ajutoare plătite beneficiarilor de la bugetul de stat sau de la bugetele unităților administrativ-teritoriale prin sistemul

public de asigurări sociale;

21) toate tipurile de pensii stabilite în conformitate cu legislația cu privire la pensii;

22) veniturile din gestionarea proprietății (dividende, procente, drepturi la cotele de participare);

23) câștigurile din obligațiunile împrumuturilor de stat și sumele primite la stingerea obligațiunilor;

24) câștigurile la loteriile desfășurate în modul și în condițiile stabilite de Guvern;

25) plățile compensatorii pentru donarea de sânge conform Hotărîrii Guvernului nr.1240 din 27 octombrie 2006 cu privire la aprobarea normelor de asigurare cu produse alimentare, medicamente și consumabile a bolnavilor (maturi și copii), precum și a normelor de compensare a donatorilor de sânge și alimentația lor;

26) sumele primite de persoanele fizice asigurate sub formă de granturi (ajutor cu titlu gratuit), acordate de instituții internaționale și naționale, de organizații (fundații) internaționale de binefacere, precum și de agenți economici;

27) sumele plătite pentru drepturile de autor și cele obținute în baza unei convenții civile, cu excepția veniturilor obținute conform contractelor pentru executarea de lucrări sau prestarea de servicii;

28) sumele plătite, conform legislației, pentru implementarea invențiilor și propunerilor de raționalizare, precum și pentru dreptul de autor asupra acestor invenții și propuneri;

29) ajutorul material acordat de organizațiile sindicale și patronale conform regulamentelor lor;

30) compensațiile și indemnizațiile unice pentru absolvenții instituțiilor de învățământ în primii 3 ani de activitate, acordate conform art.11 din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995 și art.53 alin.(9) din Legea învățământului nr.547-XIII din 21 iulie 1995;

31) indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, acordată conform art.18 din Legea securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008;

32) sumele de compensare a pagubelor suportate de angajați în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, acordate în temeiul Legii nr.278-XIV din 11 februarie 1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu;

33) ajutorul financiar obținut de sportivi și antrenori de la Comitetul Internațional Olimpic, premiile obținute de sportivi, antrenori și tehnicieni la competițiile sportive internaționale și indemnizațiile acordate loturilor naționale în vederea pregătirii și participării la competițiile internaționale oficiale;

34) Premiul național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei, arhitecturii, științei și tehnicii, precum și premiile elevilor, în mărimi stabilite în actele normative în vigoare, pentru performanțele obținute în cadrul olimpiadelor și concursurilor raionale, orașenești, municipale, zonale, republicane, regionale și internaționale;

35) recompensa acordată membrilor gospodăriilor (familiilor) pentru participarea la sondajele selective efectuate de organele de statistică;

36) compensațiile sau despăgubirile pentru daunele materiale și pagubele morale.

Lista funcțiilor personalului din aviația civilă ale cărui condiții de muncă se încadrează în condiții speciale

1. Personalul navigant:

- a) membrii echipajelor aeronavelor și ale altor aparate de zbor;
- b) piloții instructori;
- c) piloții comandanți de zbor: conducătorii (loțiitorii lor), inspectorii și alți specialiști în serviciul de zbor (activitatea de zbor) ai ministerelor, ai altor autorități administrative centrale, ai direcțiilor, asociațiilor, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și subdiviziunilor lor, care posedă certificat de pilot în vigoare și participă la zboruri în componența echipajului aeronavei sau al altui aparat de zbor;
- d) parașutiștii de toate profilurile, salvatorii, precum și pompierii din detașamentele de desant de toate profilurile, instructorii din serviciul de pompieri avia, conducătorii subunităților de parașutiști (parașutiști salvatori, parașutiști căutători-salvatori), lucrătorii încadrați și neîncadrați în schemă din grupurile de desant-parașutare, care efectuează salturi cu parașuta sau coborâri (urcări) cu instalații speciale de coborâre (urcare) din elicoptere aflate în regim de zbor la o înălțime de cel puțin 10 metri;
- e) însoțitorii de bord.

2. Personalul care efectuează dirijarea traficului aerian.

3. Personalul tehnic aeronautic:

- a) tehnicienii (mecanicii, motoriștii) de aviație de toate profilurile;
- b) maiștrii de toate profilurile;
- c) inginerii de toate profilurile;
- d) șefii de secții, schimburi, sectoare, servicii, grupuri de deservire tehnică a aeronavelor și a altor aparate de zbor.